

Javaslat a

„Nagyszékelyi helytörténeti gyűjtemény”

települési értéktárba történő felvételéhez.

Készítette:

Nagy Sándorné és Hargita Péter Árpádné

Nagyszékely, 2016-10-19

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Nagy Sándorné és Hargita Péter Árpádné

2. A kapcsolattartó személy adatai:

Név: Nagy Sándorné

Levelezési cím: 7085 Nagyszékely, Szabadság u. 8.

Telefonszám: 74/408 281

E-mail cím: chagny@tolna.net

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Nagyszékelyi helytörténeti gyűjtemény

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ <u>épített környezet</u>
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

7085, Nagyszékely, Táncsics u. 6. sz. alatt található. GPS koordinátái: 46.647655, 18.530553

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☐ <u>települési</u>	☐ tájegységi	☐ <u>megyei</u>	☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Az 1981. február 13-án megalakult Nagyszékelyi Nyugdíjas Klub tűzte ki céljául a Helytörténeti Gyűjtemény létrehozását. A megalakulásukkal szinte egy időben elkezdődött a faluban található régi tárgyak gyűjtése. Az általános iskola egyik emeleti helységében rendezték be a kiállítást régi bútorokkal, szép öltözékekkel, használati és dísz tárgyakkal. Lehelné Rozsos Janka nyugalmazott keramikus iparművész vezetésével. Az alsó tagozatos diákokból Honismereti Szakkör alakult és ők is lelkesen bekapcsolódtak a gyűjtésbe.

1998-ban a Nagyszékely Önkormányzat, a tulajdonában lévő Táncsics utcai épület három helységét felújította azzal a szándékkal, hogy ott rendezzék be a Helytörténeti Gyűjteményt. A helyi értékek további gyűjtésével Nagy Sándornét bízták meg. 1998 augusztusára az első falutalálkozóra szép kiállítást sikerült összeállítani és megnyitni, mely azóta is folyamatosan gyarapszik.

A gyűjteménynek helyet adó épület homlokzatát 2006. augusztusában a nagyszékelyi önkormányzat felújította, udvarát, környékét rendben tartja, gondoskodik a rendszeres takarításról.

Az épület úgynevezett hajlított ház, mely lakóháznak épült 1924-ben. Építtette Schneider János és családja. Az épület összes alapterülete 130 m², melyből a három utcafronti szoba funkcionál gyűjteményként. Az épület másik része önkormányzati bérlakásként üzemel. A régi építési módnak megfelelően a lakrész folytatódik padlásfeljáróval, léckamrával és istállóval. Ez utóbbi helyiségeket jelenleg még az önkormányzat raktárként használ.

Szép számmal láthatunk bútorokat, kisebb nagyobb használati tárgyakat, szerszámokat, melyeket a helyi német, magyar és felvidéki családok adományoztak a gyűjteménynek.

Az első szobában 30-as évekből származó festett fehér teljes hálószoza garnitúra látható. A szekrényekben ingek, alsószoznák, szonák, kőtenyek, mellények, kabátok gyűjteménye van. A viseletek szép, egyszerű motívumai a készítőik ízlésvilágát dicsérik. Régi babakocsi, tutyi és kaptafa gyűjtemény is látható.

A középső szobában konyhaszekrény, sparhelt, konyhai felszerelési tárgyak és kisebb mezőgazdasági eszközök foglalnak helyet. Ebben a helységben rendezünk rendszeresen kiállításokat.

A harmadik szobában régi kék festett pad, kis ládák, székek, ágyak, , rokkák. Itt a falon és asztalon is sok régi fénykép található. A fényképek felidézik az évszázadokkal ezelőtt itt élt embereket, családokat, katonákat. Láthatjuk őket hétköznapi, ünnepi és katona öltözékekben. Az okmányok között régi pénzek, hivatalos és magán iratok is láthatók.

A kiállítási anyag rendezésével, a programok szervezéséről Nagy Sándorné gondoskodik. Az újdonságokat legelőször a helyi óvodások, iskolások, nyugdíjasok és az érdeklődő falubeliek nézik meg. A helyben táborozók, nyaralók és kirándulók is rendszeres látogatóink.

Eddigi programok a gyűjteményben:

- ✓ Gyógynövények megismerése, gyűjtése 1998-tól folyamatos.
- ✓ Aromazacskók készítése 1998-tól folyamatos.
- ✓ Virágültetési mozgalom megszervezése 2005.
- ✓ Luca napi összejövétel, szalmadisz készítés 2008.
- ✓ Kézimunka kiállítás 2008.
- ✓ Zokni, tutyi és vállkendőkötés és horgolástanítás, pályázati támogatással 2010.
- ✓ Szüreti felvonuláshoz használt ruhák kölcsönzése (2010 óta évente)
- ✓ Régi hímzéseköl kiállítás 2011-ben a falunap alkalmából, egy évig.
- ✓ Régi horgolt kézimunkák 2012-ben a falunap alkalmából, egy évig.
- ✓ „Mesélő néni”, 2011, 2012 falunapon és a korábbi években igény szerint.
- ✓ Régi hímzések gyűjtése, régi minták rajzolása folyamatos.
- ✓ Környezetismeret óra az alsó tagozatosoknak (2016).
- ✓ Lehelné Rozsos Janka (a gyűjtemény elindítója) keramikus és iparművész élettörténete és munkássága, festményeinek és kerámiáinak kiállítása 2016-ban.

A kiállítás megtekinthető igény szerint, bejelentkezéssel:

Nagyszékely Önkormányzat: 06/74/408-393 v. Nagy Sándorné: 06/74/408-281

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

XIX. és XX. század hangulatát tükröző nagyszékelyi gyűjtemény páratlanul mutatja be az itt élt emberek világát. A gyűjtemény elsősorban néprajzi és helytörténeti jellegű. A bútorok, használati tárgyak, öltözetek komoly értéket jelentenek településünknek és Tolna megyének.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

<http://www.nagyszekely.hu/keptar.php?id=003>

<http://nagyszekely.gportal.hu/gindex.php?pg=17999040&gid=1864866>

Kirch Helga: Múlt a jelenben c. videójában riport és felvétel a gyűjteményben Nagy Sándornéval.

<https://www.youtube.com/watch?v=DvsWj5ZJuxE>

2010. Osztálytalálkozón a gyűjteményről is van részlet:

<https://www.youtube.com/watch?v=yROhV4XkVYE>

<http://www.teol.hu/galeriap/42443>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<http://www.nagyszekely.hu>

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképei

Fotók 1989-90-ből, készítette: Nagy Sándorné:

Fotók 2008-as kézműves kiállításról:

Fotók 2012-ből „Mesélő néni” Farkas Károlyné Ami néni

Fotók 2016-ból, készítette: Hargita Péter Árpádné:

Fotó: Nagy Sándorné

Lehelné Rozsos Janka élete és munkássága
kiállítás 2016. Fotó: Nagy Sándorné

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott Nagy Sándorné (lakcím: 7085 Nagyszékely, Szabadság u. 8.) nyilatkozom, hogy a Nagyszékelyi Értéktár számára elküldött saját készítésű fényképek felhasználásához hozzájárulok.

.....

Alulírott Hargita Péter Árpádné (lakcím: 7085 Nagyszékely, Rákóczi u. 68.) nyilatkozom, hogy a Nagyszékelyi Értéktár számára elküldött saját készítésű fényképek felhasználásához hozzájárulok.

.....

Nagyszékely, 2016-10-19